

Lesmateriaal voor uitspraaktraining

Boeken

- **Beter Nederlands spreken**, Marilene Gathier en Marieke Goedegebure, *Coutinho* -
Thematische oefenmethode voor spreekvaardigheid, met aandacht voor woordenschat, grammatica en uitspraak van A1 tot B1
- **Verstaanbaar Spreken**, Karolien Thio en Margreet Verboog, *Coutinho*
Handleiding voor NT2 docenten met een deel theorie en een gedeelte met handige oefeningen voor klanken, klemtoon en zinsaccent.
- **Nu versta ik je!** Ines Blomme, Annelies Nordin, Johanna Potargent, *Acco*
Oefeningen voor Nederlandse klanken, visuele ondersteuning d.m.v. plaatjes
- **Uitspraaktrainer in de Les**, Chris van Veen e.a., *Boom*
Oefeningen voor klanken, klemtoon, zinsaccent en intonatie, woorden en zinnen, geschikt voor hoger taal-/leerniveau
- **Taalpingpong**, Nicole van Schaijk, *Boom*
Vraag- en antwoordoefeningen, breed inzetbaar
- **Taaltempo**, Paulien Kuiper-Jong, *Coutinho*
Vraag- en antwoordoefeningen, gericht op grammatica
- **Taalraps**, Lieske Adèr en Margreet Verboog, *Boom*
Taalriedels met oefensuggesties

Online oefenmateriaal

- **Uitspraaktrainer Online**, *Boom* – alle uitspraakaspecten
- **Uitspraakfilmpjes RUG** op Youtube – uitleg en oefening van klanken
- **SpreekBeter** app, *Boom* – trainingsapp voor klanken, klemtoon en intonatie
- **Lyricstraining.com/nl/** - gatenteksten van Nederlandse liedjes
- **Schooltv.nl/beeldbank** - filmpjes met uitgeschreven tekst
- **Diglin** – alfabetisering: klanktekenkoppeling op woordniveau
- **Inburgeringsexamen, Ad Appel** – basiswoorden en korte zinnen met audio

Achtergrondinformatie over talen

<https://meertaligheidentaalstoornissenvu.weebly.com/>

<https://moedint2.nl>

www.omniglot.com/

Uitspraak oefenen bij een bestaande lesmethode

Taal is overal. En juist bij het verbeteren van de uitspraak is het goed om te oefenen met woorden waarvan je de betekenis al kent. Met de volgende stappen kun je stap voor stap oefenen met woorden en zinnen uit de lesmethode.

Stap 1: uitleggen

- *Klanken*: mensen begrijpen je verkeerd als je praat over een **bom** i.p.v. een **boom**, er is vaak een betekenisverschil bij een verkeerde uitspraak
- *Klemtoon*: Je bent voor een Nederlander beter te volgen als je de klemtoon laat horen: klemtoon zorgt voor verstaanbaarheid
- *Intonatie*: je komt onaardig over als je de zinsmelodie niet laat horen

Stap 2: laten horen, zien en voelen

- *Gericht luisteren*, bijv. klemtoon onderstrepen, stomme e omcirkelen, streepje boven de lange klinkers, pijl omhoog bij vraag.
- *Luisteroefeningen* met online oefenprogramma's (zie materiaal)
- *Luisteren en meelesen* (in de les of op schooltv.nl)
- *Luisterspelletjes*, bijvoorbeeld het telefoonspel, lettergrepenbingo, klemtoonquiz, ren je rot, ratten en raven...

Stap 3: oefenen

- *In koor*: woorden en korte zinnen (idioom) naspreken
- *Vraag- en antwoord* met TaalPingPong of Taaltempo
- *Individueel*: woorden of zinnen naspreken, opnemen, terugluisteren en vergelijken met de opname.
- *In tweetallen*: intonatie: nr. 1. stelt een vraag, nr. 2 antwoordt met dezelfde woorden: *Wandelen? Wandelen.* en andersom.
Met minimale paren: nr. 1 zegt 'boer', nr. 2 zegt 'buur' en andersom.
- *Dicteekaartjes*, bijvoorbeeld uit Verstaanbaar spreken: nr. 1 zegt het woord, nr. 2 schrijft het op, nr. 1 controleert of het goed is.
- Zinnen maken *met dobbelstenen* (veel varianten)

Stap 4: toepassen

- *Spreekopdracht uitvoeren* met focus, bijv. klemtoon in een dialoog

Drie werkvormen voor luistervaardigheid

Het telefoonspel

Zet de volgende reeks op het bord:

1. baat
2. bat
3. beet
4. bet
5. biet
6. bit
7. boot
8. bot
9. buut
0. but

- a. Leg het verschil tussen lange en korte klinkers uit: de woorden bij de oneven getallen worden actief uitgesproken en bij de even getallen slap. Lees de woorden duidelijk voor. Laat dan de hele groep de woorden hardop voorlezen en laat ze een beetje overdrijven.
- b. Vraag één cursist zijn telefoonnummer of geboortedatum op een briefje te schrijven. Dat briefje hou je bij je.
- c. Laat dezelfde cursist nu het getal op het briefje noemen met de woorden, dus niet met de cijfers.
Bijvoorbeeld: 0614= but; bit; baat; bet
- d. Schrijf vervolgens het getal op het bord. Wie had het goed? Wie niet? Lag dat aan de spreker of aan de luisteraar?

Lettergrepenbingo

4	3	1
2	3	2
6	5	4

< Voorbeeldkaart

Voorbeeldwoorden (docent):

buik	apotheek
hoofdpijn	medicijnen
paracetamol	herhaalrecept
huisarts	ziekenhuisopname
dokterspost	

Tip: Kies woorden uit de eigen lesmethode en pas de cijfers zonodig aan.

Klemtoonquiz

Behandel betekenis en klemtoon van onderstaande kapstokwoorden en hang ze op in het lokaal: woorden met hetzelfde aantal lettergrepen in dezelfde hoek.

Maak een lijstje met woorden uit de lesmethode en noem ze een voor een. De leerlingen gaan bij het bijpassende woord staan.

Bijv.: **herhaalrecept** > verbeteren; **huisarts** > auto; **paracetamol** > nationaliteit

Kapstokwoorden:

2 auto

2 docent

3 afspreken

3 vakantie

3 telefoon

4 Nederlander

4 verbeteren

4 televisie

4 bibliotheek

5 sportvereniging

5 geboortedatum

5 telefoonummer

5 nationaliteit